

LIBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OPREA, LEONARD

Radiografia clipei / Leonard Oprea. - București : Eikon, 2026
ISBN 978-606-49-1793-5
821.135.1

Ilustrații interior:
desene de Leonardo da Vinci și Albrecht Durer

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Leonard Oprea

RADIOGRAFIA CLYPEI

Prefață de Gabriela Gavril

E I K O N

București, 2026

Cuprins

Biografie.....	7
<i>Călătorii fantastice în real</i> (Prefață de Gabriela Gavril).....	13
Pianul din mijlocul câmpiei.....	23
Într-o după-amiază, acasă	29
Noapte de iarnă.....	37
Cenușăreasa.....	44
Stare.....	58
O geană de purpură	65
Logodnicul	82
Cale în noapte	94
E atâta frumusețe în jurul nostru	102
Floarea roșie.....	121
O carcasă, doar atât... ..	131
Peștele însetat.....	139
Visul	148
Digresiune	154
În această lume.....	222
Clipe dintr-o zi.....	231
Sosia	263
Spaima de mine-însumi.....	284
Referințe critice	317

PIANUL DIN MIJLOCUL CÂMPIEI

Și dacă se plimba pe strada scăldată în lumina rece a soarelui de început de primăvară înghițind o dată cu bucățile de covrig sărat aerul proaspăt cu miros de zăpadă topită, asta nu însemna că Marghiran se trezise cu adevărat din visul său, deși el nu-l numea așa, fiindcă atunci când s-a întâlnit cu Isadora i-a spus că se înapoiase cu greu de acolo din poezia care era totuși ceva mai mult, ba nu, mult mai mult decât poezie dar se oprise speriat și nedumerit ca și cum n-ar fi putut sau brusc și-ar fi dat seama că nu are voie să-i explice ce însemna acel loc, iar Isadora ridicase din umeri vrând să pară nepăsătoare însă felul neobișnuit în care Marghiran îi vorbise o înciudă în sinea ei mai ales că el, cu trei zile în urmă, într-o seară târzie, stelele ochi de pește pe înaltul înghețat, îi făgăduise solemn: Isadora, de azi înainte îți voi spune toate gândurile mele-tainele mele, ale tale, întărise ea aducându-și aminte de cuvântul taină rostit trăgănat în ziua când el îi recitase, da, versurile, o uimiseră fără să știe de ce: Dincolo de nori zbori mereu / Dincolo de nori berzele mor / Dincolo de nori de taină te-nconjori / și, privindu-l pieziș îi dăduse întâlnire pe strada Țintirimului la ora cinci, spunând că după-amiază era mai cald în zilele astea de martie, așa că Marghiran continuă să pășească acoperindu-și pantofii albaștri cu colb și mușcând din covrigul pe care sarea topită se întinsese – peliculă albă și cleioasă, dar fără ca apropierea clipei întâlnirii cu Isadora – mai erau

vreo două minute și ea trebuia să apară – măslinie cu stele verzi-gălbui în orbite și păr de iederă ruginită cum scrisese odată în jurnalul său ținut pentru că aflase: toți gânditorii și visătorii trebuie să aibă un jurnal, apariția Isadorei era necesară ca să se poată smulge din reveria aceea sau mai bine zis din atotputernica imagine vie, deosebit de vie, a tărâmului pe care umblase și întotdeauna când o aștepta pe Isadora legile timpului și ale metabolismului său se modificau provocându-i o contracție a abdomenului, o crispare a stomacului ce-i schimonosea obrazul imberb și-i întuneca ochii căprui, rotunzi ca ai câinelui cenușiu – săgeată țâșnită de sub roțile automobilului ambalat la maximum pe strada Țintirimului frânele scârțâiră în urechi răsună hei Joe! tudarurandann și Marghiran se simți ca mortul a cărui melodie îi umplu capul – un vas ce i se păru imens – furnicături, în trupul neformat încă, trase aer dilatându-și toracele firav, astfel că imaginându-și cam cum arată, se gândi la filmul în care văzuse o bizară călăuză ce spunea: tot ce e plâpând fraged în creștere cerând milă înseamnă viață, iar duritatea împlinirea, forța și disprețul nu pot fi decât moartea, dar nu reuși să hotărască din care categorie face parte, spera totuși ca, lipindu-și capul de umărul lui, uneori îi simțea zvâcnetul tâmplei, Isadora să-l ajute să se înțeleagă – numai iubirea te revelează, mai zicea călăuza – și presimțea că va încerca să-i explice taina tărâmului vrând de fapt să se lămurească pe el însuși: există sau nu visul-realitate din care nu reușea desprinderea așa cum nu izbutea să-și dezlipească privirile de la șirul de oameni ce se formase în fața magazinului din capătul străzii – bănuia că se adusesese ceva pentru care bătrânii și copiii obișnuiau să se adune în dreptul prăvăliilor aproape în fiecare zi și

se întrebă dacă acel ceva va fi destul pentru toți, dar în același timp își spuse că întrebarea ca și răspunsul sunt, ar trebui să fie stupide acum la început de primăvară – privirile răsfărânte înlăuntrul lui căutau adevărul care nu putea decât să-i reamintească: ești la anii când îți e încă imposibil să hotărăști cu adevărat asupra ta însuși, nu ai decât un fel de intuiție a propriei tale sorți, nimic mai mult —, nu putea să nu înlocuiască o astfel de realitate cu Isadora, ca fiind a lui zi de zi, în fiecare oră, minut, secundă, deși era perfect conștient că asta nu înseamnă nimic în afară de un simptom al vârstei și-al vremii acesteia însoțită totdeauna de o inexplicabilă astenie lui, nu țel, e prea mult spus, mai bine, reala oază, a sa, numai a sa, crâmpeiul de liniște și împăcare îl găsisese acolo și trebuia, n-avea încotro, era obligat să i se destăinuiească Isadorei altfel s-ar fi dus acasă unde ar fi găsit-o pe femeia mică grasă și astmatică mama lui plângându-se că nu știe ce va găti în următoarele zile, pe taică-său tot mic, dar morocănos care cu glas egal de îl va sfătui pentru a miliarda oară să facă o facultate tehnică, bineînțeles diploma aia e neapărat o brățară de aur într-o tehnocrație patentată, l-ar fi așteptat, pe biroul din camera lui saturată de mobile, l-ar fi așteptat, pe biroul din camera cu teme, teme, tema un creier alcătuit din roți dințate – golem programat să gândească teama și imposibil de distrus: ar fi fost un act de sinucidere colectivă – și Marghiran se opri din mers, își sprijini spatele de castanul de lângă el, ridurile scoarței îi întepară pielea, pentru o clipă se gândi că dacă s-ar concentra puternic atât de tare încât toate simțurile să i se unească adunându-se pe un singur canal – tentacul invizibil lipit de pielea copacului – ar auzi pulsul sevei, ar percepe zvâcnetul ei când izbește coaja crengilor cu

vârfurile mugurilor și își roti ochii măturând în jur cu privirea creând o colosală forță centrifugă care adună oamenii palizi, larve ale iernii, copacii, casele, le înfășură în asfaltul prăfuit lințoliu uriaș și le proiectă într-un spațiu spart de unde vidul le spuse imediat printr-o nevăzută gură, astfel că în jurul lui, cât vedea cu ochii se întindea acum o nesfârșită câmpie-de-apus-de-vară cu ierburi gălbui roșiatic-verzui, cenușii pe alocuri, crescute inegal – sălbatice valuri, valuri descoperind din loc în loc pământul, carnea brună-neagră uscată și crăpată la suprafață plutind străvezii aripi de libelulă topite în aburii urcați din străfundurile cărnii-țărănă sau coborâți din cerul siniliu și aflați la granița apropiată-depărtată dintre boltă și câmpie acoperită de pistrui de sânge, maci liberi și delicați și visători care flutură petale în pustietatea atotcuprinzătoare de unde boarea, boarea?! insațiabilul albastru orbitor ca oglindă mată (!) a galbenului verdelui, roșiaticului, cenușiului înfiorător de cald îl simțea ars sufletul de ceasul gigantic fără limbi și cifre purpuriu timpul prezent și trecut-viitor dispărând ciclic dar desfătând și amăgind ochiul interior cu aparența concretului, falsa imagine a începutului și sfârșitului, zorilor și întunericului, Marghiran făcu doi pași înainte, plutind, bineînțeles, când, deodată, auzi șoaptele claviaturii, clipi nedumerit și se întrebă dacă nu cumva tăcerea prea profundă îi perturbase auzul, dar acordurile cristaline persistau, răsunau tulburător și începu să vadă din ce în ce mai clar în depărtare, în mijlocul câmpiei: sunetele-clape alb-negre, negru și alb alcătuind neînțelese desene, tușe, umbre și lumini pe pânza sufletului chinuit, însetat de pace adâncă, adâncă, dar cui îi putea mărturisi păcatul înălțării prin coborârea pe câmpia sa a dorului de ceva necunoscut? atunci

când mama, tata, oamenii din fața magazinului și praful de pe asfaltul uscat, castanul cu scoarța crăpată...?

Isadora înainta grăbită, manualele și temele pentru un examen urât, detestat, Isadora se apropia cu un zâmbet nătâng pe buze cu dragoste crede ea, gândi Marghiran, nimfa plutind pășea cu grație prin tăcerea ce cânta pe claviatura dezvăluită de rochia subțire desprinsă de pe trupul tare și măsliniu, fecioara apărută în câmpie pianul cu clape-coaste albe și negre ridicându-se și coborând când una, când alta sau mai multe odată, Isadora la doi pași de el deschizându-și gura cu dinții mărunți lucind în amurg, și n-am să-i pot spune nimic, își zise Marghiran, fiindcă toate sunt din nou la locul lor, imuabila și nevisătoarea ordine, s-a întâmplat ceva? când? și totuși țărâmul îmi aparține, dar nu poate însemna nimic mai mult decât: ți-ar plăcea să găsești un pian în mijlocul unei câmpii, sau cum se face că de data asta n-ai întârziat?

ÎNTR-O DUPĂ-AMIAZĂ, ACASĂ

Ceața se ridicase puțin de pe creasta muntelui, însă tot mai înghițea piscul și antena televiziunii, se întindea – limbi uriașe de abur negru-albăstrui, urme ale unei explozii aeriene nestinse încă de umezeala aerului: imaginea unei amenințări surde, apăsătoare, spectru de atâtea ori închipuit până când s-a transformat în realitate înfricoșătoare, explozia aeriană ce va să vină, gândi Visarion stând în fața ferestrei cu rame crăpate, acoperite de vopsea albă, scorjită – și nici măcar o rază palidă, atât de firavă pe cât de firav poate fi ce? un suflet? pe naiba, sufletul e cu mult mai puternic, ba nu, trainic, deși s-ar putea ca durata să nu fie totuși calitatea lui fundamentală de vreme ce va trebui să piară o dată și încă o dată și încă o dată, ziua, ora, secunda în care se stinge repetabil nedefinitul ăsta e o dată și nici o rază nu vine de unde ar trebui să fie un soare?! desigur, cel dătător de viață, oricum ceva născător de viață, repet de parcă n-aș fi convins că așa e, dar nu pot fi convins din moment ce negura mă înconjoară și unde voi ajunge gândind astfel?... Afară începu să plouă.

Cu pupilele ușor dilatate, Visarion privi înlănțuirea stropilor în vine subțiri și transparente. Se așeză încet în fotoliu. Din pieptul lui se înălță un „ahh!“ înăbușit și șovăielnic, nefiresc chiar, fiindcă aproape pe aceeași tonalitate se auzi scârțâitul ușor al ușii grele, capitonate, când fu deschisă și lăsă să apară fața mică, ovală, părând cu mult mai mică decât era din cauza

ochilor mari și rotunzi, a pletelor castanii, ciufulite, astfel că tocul din lemn de culoarea chihlimbarului – anii, fumul, murdăria – decupa în lumina difuză din încăperea portretul prințesei care se uita în jur neînțelegând: cum de părea vie lumina-aceea-așternută-în-falduri-grele peste mogâldeța ce se ghemuise în plușul verde, ros și scobit pentru a înșela îmbiind cu senzația de moleșeală?! cum reușise să încremenească totul și să amestece toate punctele de reper, ștergând poteca știută ce ducea spre bucuria: hai la mine Maria, spune-mi...? însă doar ecoul „ahh“-ului mai fâlfâia rătacind printre rafturile pline de cărți înghesuite unele peste altele într-un fel de bătalie fără morți și răniți, și Maria păși părăsind pânza imaterială a tabloului din cadrul ușii. Simțind-o, Visarion întoarse încet capul. Urmări atent lunecarea ei pe covorul ros, acoperit cu flori – arabescurile împreunate, torsionate, migălite în proaspeți, incredibil neofiliți de timp bujori abia atinși de papucii albaștri vârstați cu galben ai măruntei fetițe care zâmbea stingherită de privirea tristă a omului-matur, mare pentru ea prin statură și timbrul vocii, acum surprinzător demitizat de lipsa surâsului blând, înțelegător și drăgăstos, care întredeschise buzele: ce faci Maria? ai venit la tata? nu prea mă simt bine, dar hai, uite, acolo pe birou sunt creioane colorate, hârtie câtă dorești, nu vrei să desenezi ceva? iar copila dădu din cap, ezitând puțin la început, apoi aprobând atât de tare încât, cu bărbia ascuțită se lovi în pieptul ei firav, cu toate că privirea sa continua să caute încă poteca spre jocul de care nu reușea să se mai sature – existența de om mare – atât de dorit, uneori aproape că-și ura starea de copil, lucru firesc de altfel, căci Visarion regăsea întotdeauna în jocul cu Maria paradisul pierdut al anilor

dinaintea rătăcirii, veșnica rătăcire pe drumurile prăfuite sau înnoroiate, niciodată curate și încântătoare, ale lumii de și din oameni-mari, astfel că ochii lor se căutau totuși: raze paralele încrucișate, asta fiind posibil în nemărginirea spațiului sufletelor, și Visarion se întoarse din nou spre fereastră; Maria luă creioanele, hârtia și se așeză lângă fotoliu.

O vreme tăcerea nu purtă decât un nume, hârșăitul-grafitului-pe-hârtie. Linie. Încă o linie. Altă linie. Curbe. Drepte. Frânte. Înnodate. Care puteau fi cuvintele nerostite?! Omul și omulețul își întoarseră capul. Lent. Dar odată. Zâmbetele lor se retraseră undeva înspre colțurile buzelor, între cutele mici ale pielii. Uscată la unul. Fragedă la ea. Apoi ochii lor priviră în altă parte, oftând parcă. Afară continua să plouă. Ca și cum aș fi chemat-o, își auzi Visarion gândul, mai bine spus, descifră un fragment din noianul de cuvinte nerostite – pâlپări ale unor luminări aprinse de tristețea celebrată înlăuntrul meu, dar și în afara mea, continuă el dezlegarea gândurilor încâlcite, și o văzu pe Maria privind în gol acolo unde se uitase și el mai înainte, deci nu se priveau, se întâlneau totuși din nou, tatăl meu plânge? se întreabă Maria și, dintr-odată, dincolo de fereastră zări zidurile, ochii îi luciră de încântare: roșul cărămidilor, ce roșii sunt, curate ca și carnea de vită tăiată de mama ieri, pe masa udă – ude sunt cărămidile casei, ce mare e, dacă s-ar prăbuși ar strivi căsuța noastră, însă ploaia n-o poate înmuia într-atât, iar mâine o să-l rog pe nenea Virgil să-mi dea voie să-i vopsesc și eu gardul cu galben, să las galbenul să curgă pe scândurile cenușii, subțiri, parcă prea mici – barele grilajului de peste drum, cât de mult seamănă cu niște gratii puse în fața mea și a copilei, zid de pușcărie înălțat toamna, în ceață și ploaie,